

II. KOMENTARZE, OPINIE I POLEMIKI

Krystian Wasilewski*

Publicznoprawna certyfikacja w obszarze kultury fizycznej jako instrument realizacji zadań publicznych – analiza na przykładzie sportów sylwetkowych

Public-law certification in the field of physical culture as an instrument for the performance of public tasks – an analysis based on physique sports

Abstract. This article examines the correctness of the state's performance of public tasks in the field of physical culture and sport. The point of departure is the constitutional obligation of public authorities to support the development of physical culture (Article 68(5) of the Constitution of the Republic of Poland) and its statutory implementation based on entrusting Polish sports federations with organising and running sports competitions. The analysis, carried out on the example of physique sports, demonstrates that the current regulatory model focuses almost exclusively on competitive sport. This clearly highlights the limitations and systemic gaps within the existing regulatory framework for executing public functions in the sports sector.

The article shows that concentrating state instruments almost exclusively on competitive sports leads to the neglect of a fundamental dimension of "physical culture", namely activities promoting the general health of the population. The lack of public-law instruments for the formal recognition of permanent physical states of individuals reveals a systemic gap in the performance of public tasks within the "physical culture" branch of governmental administration. This raises doubts as to the completeness and constitutional adequacy of the adopted regulatory solutions.

* John Paul II Catholic University of Lublin, Lublin, Poland | Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Lublin, Polska, <https://orcid.org/0009-0004-2385-9579>, e-mail: wasilewskikrystian@wp.pl.

The aim of the article is to show that introducing state certification for physique sports constitutes a key element of implementing public duties in physical culture and may perform the role of promoting health and the social dissemination of physical culture. The paper proposes a normative model of certification that increases the efficiency and systemic coherence of governmental administration, while maintaining the autonomy of Polish sports federations.

Keywords: physical culture – public tasks – public health

Wprowadzenie

Art. 68 ust. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej¹ statuuje normę zadaniową, zgodnie z którą władze publiczne są zobowiązane do popierania rozwoju kultury fizycznej, w szczególności wśród dzieci i młodzieży. Przepis ten nie posiada wyłącznie charakteru deklaracyjnego, lecz formułuje pozytywny obowiązek państwa w zakresie kształtowania instrumentów prawnych i organizacyjnych służących rozwojowi kultury fizycznej jako dobra publicznego².

Realizacja powyższego obowiązku została skonkretyzowana na poziomie ustawowym w Ustawie z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej³, która w art. 4 pkt 7 wyodrębnia dział administracji rządowej „kultura fizyczna”, obejmujący sprawy sportu, wychowania fizycznego oraz rekreacji ruchowej. Zadania w tym zakresie wykonuje minister właściwy do spraw kultury fizycznej, który – działając w imieniu Rady Ministrów – ponosi odpowiedzialność za kształtowanie systemu publicznoprawnych instrumentów służących wspieraniu aktywności fizycznej społeczeństwa⁴.

Jednocześnie Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie⁵ definiuje sport jako wszelkie formy aktywności fizycznej wpływające na rozwój kondycji fizycznej i psychicznej oraz osiągnięcie wyników sportowych, stanowiące element kultury fizycznej (art. 2 ust. 1–2). W świetle tej definicji trening sylwetkowy – obejmujący długotrwałą, zorganizowaną

¹ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 IV 1997 r. (Dz.U. 1997 Nr 78, poz. 483 ze zm.), dalej „Konstytucja RP”.

² M. Bartoszewicz, *Art. 68, w: Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, pod red. M. Haczkowskiej, Warszawa 2014.

³ Tekst jedn. Dz.U. 2025, poz. 1275 ze zm.

⁴ I. Niżnik-Dobosz, *Zasady ustroju polskiej administracji publicznej, w: Prawo administracyjne. Pojęcia, instytucje, zasady w teorii i orzecznictwie*, pod red. Z. Duniewskiej, A. Krakąły, M. Stahl, Warszawa 2017, s. 142.

⁵ Tekst jedn. Dz.U. 2026, poz. 95.

proces kształtowania masy mięśniowej, proporcji ciała oraz redukcji tkanki tłuszczowej – mieści się bezspornie w pojęciu sportu w znaczeniu ustawowym.

Pomimo powyższego polski porządek prawny nie przewiduje żadnego publicznoprawnego instrumentu formalnego potwierdzenia sylwetki kulturystycznej jako trwałego stanu cielesnego człowieka. Status „kulturysty” kształtowany jest wyłącznie w obrębie struktur prywatnych federacji sportowych, których kompetencje – zgodnie z art. 13 ustawy o sporcie – ograniczają się do sfery organizowania współzawodnictwa sportowego oraz ustanawiania reguł rywalizacji sportowej, nie zaś do publicznoprawnego potwierdzenia stanów cielesnych jednostki.

Prowadzi to do sytuacji, w której trwały stan cielesny człowieka, będący materialnym przejawem dóbr osobistych w postaci zdrowia i integralności cielesnej (art. 23–24 Ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny⁶), pozostaje poza systemowym oddziaływaniem administracji publicznej działu „kultura fizyczna”. Powstaje zatem pytanie o prawidłowość wykonywania przez państwo konstytucyjnego obowiązku popierania rozwoju kultury fizycznej w odniesieniu do sportów sylwetkowych oraz o istnienie zaniechania legislacyjnego w tym obszarze.

Celem niniejszego opracowania jest nie tylko ocena dopuszczalności wprowadzenia publicznoprawnej certyfikacji sylwetki kulturystycznej jako nowego instrumentu prawa sportowego, lecz przede wszystkim analiza prawidłowości wykonywania przez władze publiczne konstytucyjnego obowiązku popierania rozwoju kultury fizycznej. Przedmiotem rozważań jest więc ustalenie, czy aktualny model regulacyjny, polegający na pozostawieniu formalnej oceny sylwetki kulturystycznej wyłącznie w ramach współzawodnictwa podmiotów prywatnych, odpowiada standardom wynikającym z art. 68 ust. 5 Konstytucji RP.

Sporty sylwetkowe stanowią obecnie jedną z najbardziej rozpowszechnionych form aktywności fizycznej w społeczeństwie, pełniąc istotną funkcję zdrowotną, wychowawczą oraz kulturową. W tym kontekście pozostawienie całokształtu mechanizmów formalnego uznawania efektów treningu sylwetkowego wyłącznie prywatnym federacjom sportowym prowadzi do ograniczenia roli państwa do sfery współzawodnictwa sportowego, podczas gdy zasadniczy obszar powszechnej

⁶ Dz.U. 2025, poz. 1071 ze zm., dalej „k.c.”.

aktywności fizycznej pozostaje poza zakresem systemowego oddziaływania administracji publicznej.

Państwo, jako podmiot zobowiązany do realizacji dobra wspólnego, posiada pozytywny obowiązek tworzenia instrumentów prawnych umożliwiających powszechny, równy i transparentny dostęp do formalnego potwierdzenia rozwoju fizycznego jednostki. Obowiązek ten nie może zostać uznany za wykonany wyłącznie poprzez dopuszczenie działalności federacji prywatnych, których kompetencje ograniczają się do organizowania współzawodnictwa sportowego.

1. Prywatnoprawny model kształtowania statusu w sporcie sylwetkowym a jego ograniczenia systemowe

W obowiązującym stanie prawnym mechanizmy kształtowania statusu sylwetki kulturystycznej funkcjonują niemal wyłącznie w obrębie struktur prywatnych federacji sportowych, w szczególności polskich związków sportowych, które – choć wykonują określone zadania o charakterze organizacyjnym i regulacyjnym – pozostają podmiotami prawa prywatnego działającymi poza reżimem klasycznych instrumentów administracyjnoprawnych⁷. W konsekwencji formalne uznanie statusu „kulturysty” uzależnione jest od uczestnictwa w zawodach sportowych organizowanych przez dany związek sportowy, a treść tego statusu kształtowana jest w ramach autonomii regulaminowej federacji.

Zgodnie z art. 13 ustawy o sporcie polskie związki sportowe posiadają wyłączne kompetencje w zakresie organizowania i prowadzenia współzawodnictwa sportowego, ustanawiania reguł sportowych oraz powoływania kadr narodowych. Zakres tej wyłączności odnosi się jednak tylko do sfery współzawodnictwa sportowego i nie obejmuje publicznoprawnego potwierdzenia trwałych stanów cielesnych jednostki jako dóbr osobistych w rozumieniu art. 23–24 k.c.

W literaturze przedmiotu wskazuje się, iż pozostawienie realizacji zadań o charakterze publicznym wyłącznie podmiotom prywatnym może prowadzić do deficytu gwarancji równego dostępu, jednolitości kryteriów oraz przejrzystości procedur. W realiach sportów sylwetkowych deficyt ten przejawia się w szczególności w braku jednolitych,

⁷ P. Masłowski, *Organizacja i funkcjonowanie sportu w Polsce – zagadnienia administracyjnoprawne*, praca doktorska, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn 2021, s. 72.

powszechnie obowiązujących kryteriów oceny sylwetki, których stosowanie podlegałoby kontroli publicznoprawnej. Kryteria oceny sylwetki kulturowej kształtowane są obecnie w regulaminach federacyjnych i często są modyfikowane, co powoduje znaczny zakres uznaniowości sędziowskiej. Uznaniowość ta – w kontekście dóbr osobistych jednostki – rodzi istotne wątpliwości z punktu widzenia konstytucyjnej zasady równości oraz prawa do rzetelnej oceny⁸.

Ponadto dostęp do formalnego uznania statusu sylwetki kulturowej jest w praktyce ograniczony do osób zdolnych do uczestnictwa w zawodach sportowych, co wiąże się z koniecznością ponoszenia kosztów organizacyjnych, licencyjnych oraz marketingowych, a także funkcjonowania w określonych środowiskach federacyjnych. Prowadzi to do sytuacji, w której dobra osobiste w postaci zdrowia i integralności cielesnej pozostają poza zakresem systemowego oddziaływania administracji publicznej działu „kultura fizyczna”, co należy ocenić jako przejaw zaniechania legislacyjnego w obszarze konstytucyjnie chronionym⁹.

Norma wyrażona w art. 68 ust. 5 Konstytucji RP kreuje podwyższony standard prawidłowości wykonywania zadań publicznych w obszarze kultury fizycznej, który nie może zostać uznany za spełniony wyłącznie poprzez formalne przekazanie określonych czynności podmiotom prywatnym. Charakter tej normy polega nie tylko na nałożeniu na władze publiczne obowiązku „popierania” rozwoju kultury fizycznej, lecz również na zobowiązaniu do ukształtowania takich instrumentów prawnych i organizacyjnych, które zapewniają realną, systemową i powszechną realizację tego celu. Odpowiedzialność państwa w tym zakresie ma charakter rezultatu normatywnego, a nie wyłącznie staranności, co oznacza, że ustawodawca i administracja rządowa ponoszą odpowiedzialność za faktyczny kształt modelu regulacyjnego i jego zgodność ze standardami konstytucyjnymi, niezależnie od stopnia zaangażowania podmiotów prywatnych w wykonywanie powierzonych im czynności.

W obszarach objętych bezpośrednią powinnością konstytucyjną dopuszczalne jest sformułowanie testu prawidłowości wykonywania

⁸ R. Raszevska-Skałeczka, *Dobro wspólne jako wartość w prawie administracyjnym – wybrane aspekty aksjologii prawa oświatowego*, w: *Aksjologia prawa administracyjnego. Tom II*, pod red. J. Zimmermanna, Warszawa 2017, s. 720.

⁹ D. Gut, *Język legislacji administracyjnej – adekwatność, precyzyjność, komunikatywność*, w: *Problemy legislacji administracyjnej*, pod red. D. Dąbek, J. Zimmermanna, Warszawa 2020, s. 16.

zadań publicznych, opartego na minimalnych kryteriach wynikających z zasad demokratycznego państwa prawnego oraz konstytucyjnej aksjologii ochrony zdrowia i rozwoju fizycznego społeczeństwa. Kryteria te obejmują w szczególności: powszechność dostępu do instrumentów realizacji zadania, rozumianą jako brak uzależnienia korzystania z nich od przynależności do struktur prywatnych; jednolitość i przejrzystość kryteriów, zapewniające równość podmiotów wobec prawa; oraz efektywność instrumentów w zakresie rzeczywistego osiągnięcia konstytucyjnie wyznaczonego celu publicznego. Niespełnienie któregośkolwiek z powyższych kryteriów prowadzi do wniosku o wadliwości przyjętego modelu wykonywania zadania publicznego.

W doktrynie prawa sportowego jednoznacznie podkreśla się, iż polskie związki sportowe, mimo wykonywania zadań o charakterze publicznym oraz podlegania silnemu nadzorowi ministra właściwego do spraw kultury fizycznej, nie są organami administracji publicznej, lecz pozostają podmiotami prawa prywatnego; za nieuprawnione należy uznać ewentualne próby przypisywania im statusu organów administracji publicznej w znaczeniu formalnym. Podmioty te nie posiadają kompetencji do wydawania decyzji administracyjnych ani do władczego rozstrzygania spraw jednostki w reżimie publicznoprawnym. Prywatnoprawny charakter polskich związków sportowych oznacza, iż wszelkie akty podejmowane przez te podmioty – w tym regulaminy, systemy licencyjne czy rozstrzygnięcia dyscyplinarne – funkcjonują w sferze prawa prywatnego i korporacyjnego, a nie w sferze administracyjnoprawnej¹⁰. W konsekwencji związkom sportowym nie przysługuje kompetencja do publicznoprawnego potwierdzania trwałych stanów cielesnych jednostki, takich jak stan zdrowia, integralność cielesna czy rozwój fizyczny, które jako dobra osobiste podlegają ochronie na podstawie art. 23–24 k.c. oraz art. 68 Konstytucji RP.

W konsekwencji obecny model prywatnoprawnego kształtowania statusu sylwetki kulturowej prowadzi do swoistej „prywatyzacji” oceny dobra osobistego, jakim jest stan cielesny człowieka, rozumiany jako materialny przejaw zdrowia i integralności cielesnej w znaczeniu art. 23–24 k.c. Proces ten polega na faktycznym przekazaniu podmiotom prywatnym kompetencji do dokonywania rozstrzygnięć dotyczących wartości o randze konstytucyjnej, co skutkuje wyłączeniem tych

¹⁰ M. Badura et al., *Polski Związek Sportowy*, w: M. Badura et al., *Ustawa o sporcie. Komentarz*, Warszawa 2011, s. 83.

rozstrzygnięć spod reżimu publicznoprawnych gwarancji powszechności, jednolitości oraz transparentności procedur¹¹.

Zjawisko to wpisuje się w szerszą tendencję określaną w literaturze jako „prywatyzacja zadań publicznych”, polegającą na powierzaniu realizacji funkcji państwowych podmiotom prywatnym bez zapewnienia równoważnych mechanizmów kontroli i odpowiedzialności publicznoprawnej¹². W doktrynie podkreśla się, że proces ten może być oceniany jako dopuszczalny wyłącznie wówczas, gdy nie prowadzi do ograniczenia konstytucyjnie chronionych dóbr jednostki ani do osłabienia pozycji prawnej obywatela wobec struktur władczych¹³.

Na gruncie porównawczym analogiczne wątpliwości formułowane są również w odniesieniu do systemów, w których regulacja sportu opiera się na daleko posuniętej autonomii federacyjnej. W literaturze niemieckiej wskazuje się, że wyłączne pozostawienie oceny stanów cielesnych i kwalifikacji sportowych podmiotom prywatnym prowadzi do deficytu gwarancji konstytucyjnych w zakresie równego dostępu do dóbr publicznych (niem. *gleichheitsrechtliche Defizite*), co uzasadnia interwencję ustawodawcy w postaci publicznoprawnych instrumentów certyfikacyjnych¹⁴.

W tym kontekście „prywatyzacja” oceny sylwetki kulturystycznej jawi się jako szczególnie problematyczna, albowiem dotyczy nie tyle sfery rywalizacji sportowej, ile trwałego stanu cielesnego jednostki, który jako dobro osobiste i element zdrowia publicznego powinien pozostawać w sferze bezpośredniego oddziaływania administracji publicznej realizującej zadania działu „kultura fizyczna”¹⁵. Z tego względu aktualny model regulacyjny pozostaje w napięciu z konstytucyjną koncepcją kultury fizycznej jako dobra publicznego wymagającego aktywnej, a nie wyłącznie pośredniej, roli państwa.

Na tle powyższego powstaje pytanie, czy samo ustawowe przekazanie wykonywania określonych zadań z zakresu działu administracji rządowej „kultura fizyczna” podmiotom prywatnym może zostać uznane

¹¹ Por. J. Zimmermann, *Prawo administracyjne*, Warszawa 2020, s. 69.

¹² Zob. S. Biernat, *Prywatyzacja zadań publicznych. Problematyka prawna*, Warszawa 1994, s. 45.

¹³ Tak L. Garlicki, *Polskie prawo konstytucyjne*, Warszawa 2020, s. 188.

¹⁴ Por. H. Schmidt-Aßmann, *Das allgemeine Verwaltungsrecht als Ordnungsidee. Grundlagen und Aufgaben der verwaltungsrechtlichen Systembildung*, Heidelberg 2006, s. 211–215; R. Stober, *Handbuch des Sportrechts*, München 2018, s. 97–101.

¹⁵ J. Balcarczyk, *Prawo do wizerunku i jego komercjalizacja. Studium cywilnoprawne*, Warszawa 2009, s. 84.

za wystarczające w świetle konstytucyjnego obowiązku władz publicznych popierania rozwoju kultury fizycznej oraz czy w konsekwencji ustawodawca może uznać swoją rolę w tym obszarze za wyczerpaną. Odpowiedź na tak postawione pytanie musi być negatywna. Przekazanie realizacji zadań publicznych podmiotom prywatnym nie zwalnia państwa z obowiązku stałego monitorowania, czy przyjęty model regulacyjny zapewnia realizację standardów konstytucyjnych, w szczególności w zakresie powszechności, równego dostępu oraz skuteczności instrumentów służących ochronie i promocji zdrowia oraz rozwoju fizycznego społeczeństwa. Ustawodawca zachowuje bowiem odpowiedzialność za rezultat normatywny przyjętych rozwiązań, a w sytuacji gdy aktualny model – oparty wyłącznie na prywatnoprawnych mechanizmach federacyjnych – nie zapewnia pełnej realizacji obowiązku wynikającego z art. 68 ust. 5 Konstytucji RP, po stronie państwa aktualizuje się powinność podjęcia działań legislacyjnych zmierzających do uzupełnienia katalogu publicznoprawnych instrumentów oddziaływania w sferze kultury fizycznej. Mechanizmy formalnego uznawania sylwetki kulturystycznej funkcjonujące wyłącznie w ramach struktur federacyjnych nie zapewniają powszechnego dostępu do instrumentów realizacji zadania, gdyż ich uruchomienie uzależnione jest od uczestnictwa w odpłatnym współzawodnictwie sportowym oraz od podporządkowania się regulaminom prywatnych podmiotów. Kryteria oceny sylwetki nie mają charakteru jednolitego ani stabilnego, a procedury ich stosowania pozostają poza reżimem formalnych gwarancji publicznoprawnych. W konsekwencji realizacja konstytucyjnej powinności państwa w tym zakresie przybiera postać fragmentaryczną, selektywną i faktycznie wyłączającą zasadniczą część społeczeństwa z dostępu do formalnego uznania efektów rozwoju fizycznego.

2. Publicznoprawna certyfikacja sylwetki kulturystycznej jako instrument realizacji art. 68 ust. 5 Konstytucji RP

2.1. Sylwetka kulturystyczna jako trwały stan cielesny podlegający certyfikacji publicznoprawnej

Sylwetka kulturystyczna nie stanowi kompetencji czynnościowej ani jednorazowego rezultatu współzawodnictwa sportowego, lecz trwały, biologiczny stan organizmu człowieka będący efektem długotrwałego,

systematycznego treningu siłowego, odpowiedniego żywienia oraz stylu życia ukierunkowanego na rozwój zdrowia i sprawności fizycznej. W tym sensie sylwetka kulturystyczna jest materialnym przejawem dóbr osobistych w postaci zdrowia oraz integralności cielesnej, podlegających ochronie na podstawie art. 23–24 k.c. oraz art. 68 Konstytucji RP¹⁶.

W przeciwieństwie do wyników sportowych osiąganych w ramach współzawodnictwa, które mają charakter sytuacyjny i zmienny (czas, punkty, odległość), stan sylwetki kulturystycznej posiada charakter względnie trwały, podlegający ocenie w oderwaniu od jednorazowego aktu rywalizacji. Tym samym stan ten może stanowić przedmiot egzaminu publicznoprawnego, analogicznie jak egzaminowana jest sprawność fizyczna w innych obszarach prawa publicznego.

2.2. Funkcja certyfikacji jako instrumentu promocji kultury fizycznej

Publicznoprawna certyfikacja sylwetki kulturystycznej pełniłaby funkcję motywacyjną, edukacyjną oraz aksjologiczną, wykraczającą poza wąsko rozumianą sferę współzawodnictwa sportowego. Wprowadzenie formalnego, państwowego instrumentu uznawania efektów treningu sylwetkowego stanowiłoby wyraźny sygnał normatywny, iż rozwój sprawności fizycznej i zdrowia jest wartością publiczną podlegającą nie tylko ochronie, lecz również formalnemu uznaniu i społecznemu prestiżowi.

W odróżnieniu od systemu federacyjnego, którego oddziaływanie ogranicza się do wąskiego kręgu zawodników uczestniczących w zawodach sportowych, certyfikacja publicznoprawna posiada charakter powszechny i egalitarny. Umożliwia ona każdej osobie – niezależnie od przynależności organizacyjnej, zaplecza finansowego czy medialnej rozpoznawalności – uzyskanie formalnego potwierdzenia efektów własnej pracy nad ciałem i zdrowiem. W tym sensie certyfikacja taka pełniłaby funkcję „demokratyzującą” kulturę fizyczną, przenosząc jej aksjologiczny ciężar z elitarnej sceny sportowej na codzienną, powszechną praktykę zdrowotną.

¹⁶ S. Kalus, *Art. 23, w: Kodeks cywilny. Komentarz. Tom I. Część ogólna (art. 1–125)*, pod red. M. Frasa, M. Habdas, Warszawa 2018, s. 107.

W wymiarze wychowawczym certyfikacja stanowiłaby szczególnie istotny instrument oddziaływania na młodzież, kształtując postawy samodyscypliny, systematyczności oraz odpowiedzialności za własne ciało. Uznanie wysiłku treningowego przez niezależny, publiczny organ władzy państwowej mogłoby pełnić funkcję analogiczną do egzaminów państwowych w innych dziedzinach życia publicznego, tworząc obiektywny punkt odniesienia dla młodych ludzi poszukujących wzorców rozwoju osobistego.

Z perspektywy ochrony zdrowia publicznego certyfikacja sylwetki kulturystycznej posiadałaby również wymiar profilaktyczny. Regularny trening siłowy i świadome kształtowanie sylwetki pozostają w bezpośrednim związku z ograniczeniem występowania chorób cywilizacyjnych, takich jak otyłość, cukrzyca typu 2, nadciśnienie tętnicze czy schorzenia układu ruchu. W literaturze medycznej podkreśla się, że niski poziom aktywności fizycznej stanowi jeden z głównych czynników ryzyka przedwczesnej chorobowości i śmiertelności w populacjach rozwiniętych¹⁷. Wprowadzenie certyfikacji mogłoby zatem pełnić funkcję miękkiego instrumentu polityki zdrowotnej, zachęcającego do systematycznego dbania o ciało jako elementu stylu życia.

W tym sensie publicznoprawna certyfikacja sylwetki kulturystycznej staje się zarówno instrumentem porządkowania sfery sportów sylwetkowych, jak i miernikiem prawidłowości działania władz publicznych w realizacji konstytucyjnego obowiązku popierania rozwoju kultury fizycznej. Tworzy ona bowiem realny, a nie jedynie deklaracyjny mechanizm kształtowania postaw prozdrowotnych, przyczyniając się do budowy społecznego przekonania, iż „w zdrowym ciele zdrowy duch” stanowi wartość nie tylko kulturową, lecz również normatywnie uznaną przez państwo.

2.3. Potrzeba wprowadzenia certyfikacji jako element prawidłowej realizacji zadań działu „kultura fizyczna”

Publicznoprawna certyfikacja sylwetki kulturystycznej nie stanowi precedensu dla innych dyscyplin sportowych, gdyż jej przedmiotem nie jest umiejętność ani wynik sportowy, lecz trwały, biologiczny stan cielesny

¹⁷ World Health Organization, Global Recommendations on Physical Activity for Health, World Health Organization, Geneva 2010, <https://iris.who.int/server/api/core/bitstreams/d0972fd5-8f7d-4c87-b092-889e0f5f4618/content> (dostęp: 5 I 2026).

człowieka będący materialnym przejawem dóbr osobistych w postaci zdrowia i integralności cielesnej. Umiejętności takie jak pływanie, jazda konna czy bieganie stanowią kompetencje czynnościowe, których weryfikacja następuje jednorazowo w konkretnym akcie współzawodnictwa sportowego i nie prowadzi do powstania trwałego, prawnie relewantnego stanu cielesnego jednostki¹⁸.

W odróżnieniu od tego modelu sylwetka kulturystyczna nie jest rezultatem jednorazowego wysiłku sportowego, lecz efektem długo-trwałego, systematycznego procesu kształtowania organizmu, obejmującego trening, żywienie oraz styl życia ukierunkowany na rozwój zdrowia i sprawności fizycznej. Powoduje to, że sylwetka kulturystyczna funkcjonuje w porządku prawnym nie jako „wynik sportowy”, lecz jako względnie trwały stan cielesny jednostki, który – podobnie jak zdolność do pracy, zdolność do służby wojskowej czy stopień niepełnosprawności – może i powinien podlegać obiektywizowalnej, publicznoprawnej ocenie.

W tym kontekście samo uczestnictwo w zawodach sportowych nie może zostać uznane za wystarczający mechanizm realizacji konstytucyjnego obowiązku władz publicznych popierania rozwoju kultury fizycznej. Udział w zawodach stanowi bowiem wyłącznie element współzawodnictwa sportowego, którego dostępność jest w praktyce ograniczona do wąskiej grupy osób funkcjonujących w strukturach federacyjnych. Tymczasem konstytucyjny obowiązek państwa odnosi się do całej populacji, a nie jedynie do środowiska zawodniczego. Oznacza to, że aktualny model regulacyjny nie domyka w sposób systemowy obszaru sportów sylwetkowych, pozostawiając zasadniczy wymiar powszechnej praktyki zdrowotnej poza bezpośrednim oddziaływaniem administracji publicznej¹⁹.

Brak publicznoprawnego instrumentu formalnego potwierdzania sylwetki kulturystycznej ujawnia zatem lukę systemową w realizacji zadań działu administracji rządowej „kultura fizyczna”. Państwo, ograniczając się wyłącznie do pośredniego oddziaływania poprzez struktury federacyjne, nie zapewnia powszechnego, równego i transparentnego mechanizmu uznawania trwałych stanów cielesnych jednostki,

¹⁸ J. Bielski, E. Błada, *Zdrowie i kultura fizyczna na przestrzeni wieków*, Kraków 2014, s. 167.

¹⁹ J. Filipek, *Rola prawa w działalności administracyjnej państwa*, Kraków–Warszawa 1974, s. 42.

które – jako dobra osobiste i element zdrowia publicznego – wymagają bezpośredniej obecności administracji publicznej

Brak publicznoprawnej certyfikacji sylwetki kulturowej oznacza obecnie, iż administracja rządowa działu „kultura fizyczna” nie posiada żadnego instrumentu pozwalającego na formalne uznanie jednej z najpowszechniejszych form aktywności fizycznej społeczeństwa. Propozycja egzaminu państwowego stanowiłaby zatem uzupełnienie katalogu instrumentów prawnych służących realizacji konstytucyjnego obowiązku popierania rozwoju kultury fizycznej. Certyfikacja taka zwiększałaby sprawność działania administracji rządowej, umożliwiając jej realne oddziaływanie na obszar sportów sylwetkowych oraz zapewniając powszechny, jednolity i transparentny mechanizm uznawania rozwoju fizycznego jednostki.

Wprowadzenie publicznoprawnej certyfikacji sylwetki kulturowej wymaga również oceny w świetle zasady proporcjonalności wynikającej z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. Dopuszczalność ingerencji państwa w sferę wolności jednostki uzależniona jest od spełnienia przesłanek przydatności środka, jego konieczności oraz proporcjonalności sensu stricto²⁰.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że projektowany instrument realizuje konstytucyjnie uzasadniony cel publiczny w postaci popierania rozwoju kultury fizycznej oraz ochrony zdrowia publicznego, o których mowa w art. 68 ust. 5 Konstytucji RP. Obowiązek ten ma charakter normy zadaniowej, która zobowiązuje władze publiczne do tworzenia instytucjonalnych i prawnych mechanizmów wspierających aktywność fizyczną społeczeństwa. W tym kontekście wprowadzenie certyfikacji należy uznać za środek przydatny dla realizacji wskazanego celu, gdyż umożliwiałoby państwu bezpośrednie oddziaływanie na jedną z najpowszechniejszych form aktywności fizycznej społeczeństwa.

Projektowany mechanizm spełnia również przesłankę konieczności. W obowiązującym stanie prawnym brak jest bowiem instrumentów publicznoprawnych umożliwiających formalne uznanie trwałych stanów cielesnych będących rezultatem systematycznej aktywności fizycznej.

Jednocześnie publicznoprawna certyfikacja sylwetki kulturowej nie prowadziłaby do nadmiernej ingerencji w sferę wolności jednostki.

²⁰ Zob. szerzej na temat zasady proporcjonalności w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego (TK): wyrok TK z 26 IV 1995 r., sygn. akt K 11/94, OTK 1995, nr 1, poz. 12; wyrok TK z 12 I 1999 r., sygn. akt P 2/98, OTK 1999, nr 1, poz. 2.

Mechanizm ten miałby charakter dobrowolny i nie wiązałby się z ograniczeniem praw lub wolności osoby. W konsekwencji ingerencja państwa miałaby charakter ograniczony i proporcjonalny do realizowanego celu publicznego.

W tym znaczeniu projektowany instrument spełnia wymogi konstytucyjnego testu proporcjonalności, gdyż umożliwia realizację obowiązku władz publicznych w zakresie popierania rozwoju kultury fizycznej przy jednoczesnym zachowaniu poszanowania autonomii jednostki. Co więcej, całkowite pozostawienie oceny efektów rozwoju fizycznego wyłącznie mechanizmom prywatnym może prowadzić do sytuacji, w której państwo nie dysponuje żadnym instrumentem pozwalającym na bezpośrednią realizację konstytucyjnej powinności wynikającej z art. 68 ust. 5 Konstytucji RP.

Podsumowanie

Przeprowadzona analiza prowadzi do jednoznacznego wniosku, iż aktualny model regulacji sportów sylwetkowych w Polsce ujawnia istotną lukę systemową polegającą na braku publicznoprawnych instrumentów formalnego uznawania sylwetki kulturystycznej jako trwałego stanu cielesnego człowieka, stanowiącego materialny przejaw dóbr osobistych w postaci zdrowia i integralności cielesnej (art. 23–24 k.c.). Stan ten pozostaje w sprzeczności z konstytucyjnym obowiązkiem władz publicznych popierania rozwoju kultury fizycznej (art. 68 ust. 5 Konstytucji RP), który – jak wskazuje doktryna – powinien być realizowany poprzez tworzenie realnych, normatywnych instrumentów oddziaływania na zachowania prozdrowotne społeczeństwa²¹.

Wprowadzenie do ustawy o sporcie publicznoprawnej certyfikacji sylwetki kulturystycznej należy postrzegać jako w pełni uzasadnione rozwiązanie *de lege ferenda*, stanowiące uzupełnienie katalogu instrumentów działu administracji rządowej „kultura fizyczna”, o którym mowa w art. 4 pkt 7 ustawy o działach administracji rządowej. Certyfikacja taka umożliwiłaby państwu formalne uznanie jednej z najpowszechniejszych form aktywności fizycznej, przenosząc ciężar aksjologiczny

²¹ K. Działocha, *Bezpośrednie stosowanie Konstytucji RP (stan doktryny prawa)*, w: *Bezpośrednie stosowanie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, pod red. idem, Warszawa 2005, s. 83.

kultury fizycznej z wąskiej sfery współzawodnictwa sportowego na obszar powszechnej praktyki zdrowotnej.

Projektowany mechanizm certyfikacyjny realizowałby równocześnie funkcję porządkującą, motywacyjną i wychowawczą, umożliwiając powszechny, równy i transparentny dostęp do publicznego potwierdzania rozwoju fizycznego jednostki, niezależnie od jej przynależności federacyjnej, zaplecza finansowego czy medialnej rozpoznawalności. Tym samym certyfikacja sylwetki kulturystycznej stanowiłaby instrument wzmacniający sprawność działania administracji rządowej w wykonywaniu zadań publicznych w zakresie kultury fizycznej.

W wymiarze społecznym i zdrowotnym certyfikacja taka przyczyniałaby się do popularyzacji systematycznej aktywności fizycznej oraz świadomego kształtowania sylwetki jako elementu profilaktyki chorób cywilizacyjnych, których rozpowszechnienie pozostaje jednym z najpoważniejszych wyzwań współczesnej polityki zdrowotnej. W tym sensie projektowane rozwiązanie należałoby uznać za instrument realizujący zasadę „w zdrowym ciele zdrowy duch” w jej normatywnym, a nie jedynie kulturowym wymiarze. Reasumując, postulowana publicznoprawna certyfikacja sylwetki kulturystycznej stanowi rozwiązanie w pełni zgodne z aksjologią Konstytucji RP oraz systemem prawa administracyjnego, a jej wprowadzenie winno być oceniane jako niezbędny krok w kierunku pełnej realizacji konstytucyjnego obowiązku władz publicznych w zakresie popierania rozwoju kultury fizycznej.

Przedstawione powyżej rozważania nie zmierzają do sformułowania postulatu stworzenia modelu doskonałego ani do tezy, iż zadania publiczne mogą zostać kiedykolwiek zrealizowane w sposób pełny i ostateczny. W literaturze prawa administracyjnego trafnie podkreśla się, że zadania publiczne mają charakter dynamiczny, a ich realizacja jest procesem ciągłym, uwarunkowanym społecznie i historycznie, nigdy zaś stanem zakończonym²². Państwo nie „wykonuje” zadań publicznych raz na zawsze, lecz realizuje je w określonych modelach ustrojowych, które podlegają ewolucji, korektom oraz stopniowemu doskonaleniu.

W tym sensie rolą nauki prawa administracyjnego nie jest jedynie deskryptywne odtworzenie obowiązujących rozwiązań, lecz także ich krytyczna analiza, identyfikowanie luk systemowych oraz wskazywanie obszarów, w których przyjęty model realizacji zadań publicznych nie

²² Z. Rybicki, S. Piątek, *Zarys prawa administracyjnego i nauki administracji*, Warszawa 1984, s. 87.

domyka w sposób spójny konstytucyjnych norm zadaniowych. Nauka prawa pełni tym samym funkcję zarówno opisową, jak i projektującą, ukierunkowaną na stopniowe przybliżanie porządku prawnego do aksjologii konstytucyjnej.

Na przykładzie sportów sylwetkowych niniejszy artykuł ukazał, iż aktualny model regulacyjny w obszarze kultury fizycznej, skoncentrowany niemal wyłącznie na sferze współzawodnictwa sportowego realizowanego przez struktury federacyjne, pozostawia poza bezpośrednim oddziaływaniem administracji publicznej zasadniczy wymiar powszechnej, prozdrowotnej praktyki rozwoju fizycznego społeczeństwa. Brak publicznoprawnych instrumentów formalnego uznawania trwałych stanów cielesnych jednostki ujawnia w tym zakresie lukę systemową, która nie może być uznana za obojętną z punktu widzenia konstytucyjnego obowiązku popierania rozwoju kultury fizycznej.

W tym znaczeniu postulowana publicznoprawna certyfikacja w obszarze sportów sylwetkowych nie stanowi próby „przeregulowania” sportu ani ingerencji w autonomię struktur federacyjnych, lecz propozycję uzupełnienia i domknięcia modelu realizacji zadań publicznych w dziale „kultura fizyczna”. Jej celem jest wzmocnienie roli administracji publicznej w obszarze powszechnej praktyki prozdrowotnej oraz stworzenie instrumentu, który umożliwiłaby państwu bardziej bezpośrednio, spójne i systemowe oddziaływanie na rozwój fizyczny społeczeństwa.

Artykuł nie proponuje zatem rozwiązania „ostatecznego”, lecz wskazuje możliwy kierunek dalszej ewolucji prawa administracyjnego w obszarze kultury fizycznej – kierunek zmierzający ku modelowi lepiej odpowiadającemu konstytucyjnej aksjologii ochrony zdrowia i promocji kultury fizycznej jako dobra publicznego.

BIBLIOGRAFIA

- Badura M. et al., *Ustawa o sporcie. Komentarz*, Warszawa 2011.
- Balcarczyk J., *Prawo do wizerunku i jego komercjalizacja. Studium cywilnoprawne*, Warszawa 2009.
- Bartoszewicz M., Art. 68, w: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, pod red. M. Haczkowskiej, Warszawa 2014, s. 47–218.
- Bielski J., Błada E., *Zdrowie i kultura fizyczna na przestrzeni wieków*, Kraków 2014.
- Biernat S., *Prywatyzacja zadań publicznych. Problematyka prawna*, Warszawa 1994.
- Działocha K., *Bezpośrednie stosowanie Konstytucji RP (stan doktryny prawa)*, w: *Bezpośrednie stosowanie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, pod red. K. Działochy, Warszawa 2005.

- Filipek J., *Rola prawa w działalności administracyjnej państwa*, Kraków–Warszawa 1974.
- Garlicki L., *Polskie prawo konstytucyjne*, Warszawa 2020.
- Gut D., *Język legislacji administracyjnej – adekwatność, precyzyjność, komunikatywność*, w: *Problemy legislacji administracyjnej*, pod red. D. Dąbek, J. Zimmermanna, Warszawa 2020, s. 15–25.
- Kalus S., *Art. 23*, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Tom I. Część ogólna (art. 1–125)*, pod red. M. Frasa, M. Habdas, Warszawa 2018, s. 101–125.
- Masłowski P., *Organizacja i funkcjonowanie sportu w Polsce – zagadnienia administracyjnoprawne*, praca doktorska, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn 2021.
- Niżnik-Dobosz I., *Zasady ustroju polskiej administracji publicznej*, w: *Prawo administracyjne. Pojęcia, instytucje, zasady w teorii i orzecznictwie*, pod red. Z. Duniewskiej, A. Krakąły, M. Stahl, Warszawa 2017, s. 139–154.
- Raszewska-Skałecka R., *Dobro wspólne jako wartość w prawie administracyjnym – wybrane aspekty aksjologii prawa oświatowego*, w: *Aksjologia prawa administracyjnego. Tom II*, pod red. J. Zimmermanna, Warszawa 2017, s. 717–732.
- Rybicki Z., Piątek S., *Zarys prawa administracyjnego i nauki administracji*, Warszawa 1984.
- Schmidt-Aßmann H., *Das allgemeine Verwaltungsrecht als Ordnungsidee. Grundlagen und Aufgaben der verwaltungsrechtlichen Systembildung*, Heidelberg 2006.
- Stober R., *Handbuch des Sportrechts*, München 2018.
- World Health Organization, *Global Recommendations on Physical Activity for Health*, Geneva 2010, <https://iris.who.int/server/api/core/bitstreams/d0972fd-5-8f7d-4c87-b092-889e0f5f4618/content> (dostęp: 15 I 2026).
- Zimmermann J., *Prawo administracyjne*, Warszawa 2020.